

GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN BẢO HIỂM XÃ HỘI ĐẾN NĂM 2025

● **TRẦN THỊ NGỌC ANH**

TÓM TẮT:

Theo Chiến lược phát triển ngành Bảo hiểm xã hội Việt Nam đến năm 2030, Việt Nam phấn đấu đến năm 2025, toàn quốc số người tham gia bảo hiểm xã hội (BHXH) đạt tỷ lệ 45% so với lực lượng lao động trong độ tuổi; số người tham gia bảo hiểm thất nghiệp (BHTN) đạt tỷ lệ 35% so với lực lượng lao động trong độ tuổi; số người tham gia bảo hiểm y tế (BHYT) đạt tỷ lệ 95% dân số. Điều này đòi hỏi phải có giải pháp nhằm thực hiện mục tiêu đặt ra khi tỷ lệ số người tham gia BHXH năm 2023 mới dừng ở mức 39,25%. Bài viết nêu thực trạng chính sách BHXH năm 2023 đồng thời đề xuất một số giải pháp nhằm thực hiện tốt mục tiêu chiến lược đề ra.

Từ khóa: bảo hiểm xã hội, phí bảo hiểm, lực lượng lao động.

1. Đặt vấn đề

Chính sách BHXH có đối tượng người lao động tham gia rất lớn. Xét trên phương diện kinh tế học và xã hội học, nhu cầu xã hội làm cho con người luôn phải lo lắng về những rủi ro, biến cố, làm cản trở không nhỏ đến khả năng phát huy nội lực của mỗi người. Như vậy, BHXH ra đời và phát triển sẽ tạo tâm lý yên tâm cho người lao động, giúp họ an tâm công tác, góp phần làm tăng năng suất lao động cá nhân và năng suất lao động xã hội, tạo thêm nhiều sản phẩm hàng hóa cho xã hội.

2. Thực trạng chính sách BHXH năm 2023

2.1. Kết quả của ngành BHXH năm 2023

Năm 2023, để đảm bảo quyền lợi người tham gia BHYT theo quy định, BHXH Việt Nam đã chủ động, tích cực phối hợp với Bộ Y tế và các Bộ, ngành liên quan đề xuất Chính phủ ban hành: Nghị quyết

số 30/NQ-CP tháo gỡ khó khăn, vướng mắc trong thanh toán chi phí khám chữa bệnh BHYT giai đoạn hậu Covid-19 và giải quyết tình trạng thiếu thuốc, vật tư y tế; Nghị định số 75/2023/NĐ-CP ngày giải quyết khó khăn về cơ chế thanh toán kinh phí khám chữa bệnh BHYT vượt tổng mức thanh toán và bổ sung thêm nhiều nhóm đối tượng thuộc diện tham gia BHYT. Thực hiện Nghị định số 75/2023/NĐ-CP, BHXH Việt Nam đã kịp thời thanh toán chi phí khám chữa bệnh BHYT cho các cơ sở khám chữa bệnh. Đồng thời, Lãnh đạo Ngành đã thường xuyên quán triệt, chỉ đạo BHXH các tỉnh đảm bảo kịp thời nguồn kinh phí khám chữa bệnh BHYT cho các cơ sở KCB hoạt động.

Có thể thấy, sự chủ động, quyết liệt của ngành khám chữa bệnh Việt Nam đã tạo điều kiện thuận lợi cho các cơ sở khám chữa bệnh tổ chức cung ứng dịch vụ y tế, đảm bảo tốt nhất quyền lợi cho người

tham gia BHYT và cùng thực hiện trách nhiệm nâng cao hiệu quả quản lý, sử dụng quỹ BHYT. Do đó năm 2023, cả nước có khoảng 18,26 triệu người tham gia BHXH, đạt 39,25% lực lượng lao động trong độ tuổi, trong đó khoảng 1,83 triệu người tham gia BHXH tự nguyện đạt 3,92% lực lượng lao động trong độ tuổi (vượt 1,42% mục tiêu đến năm 2025 tại Nghị quyết số 28-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương).

Trong năm 2023, toàn Ngành đã giải quyết gần 95,7 nghìn người hưởng lương hưu và trợ cấp BHXH hằng tháng; hơn 8,8 triệu lượt người hưởng các chế độ ốm đau, thai sản, dưỡng sức phục hồi sức khỏe; phối hợp với ngành Lao động - Thương binh và Xã hội giải quyết cho hơn 1 triệu người hưởng các chế độ BHTN. Tổng số chi các quỹ BHXH, BHYT, BHTN đạt trên 439,27 nghìn tỷ đồng.

Về công tác cải cách hành chính, ngành BHXH đã cắt giảm, đơn giản hóa TTHC từ 114 thủ tục (năm 2015) xuống chỉ còn 25 thủ tục, trong đó 100% thủ tục được cung cấp trực tuyến ở mức độ 4; thực hiện giao dịch điện tử với các tổ chức, cá nhân ở tất cả các lĩnh vực nghiệp vụ.... Đáng chú ý, năm 2023, cả nước đã có khoảng 64% số người nhận các chế độ BHXH, trợ cấp thất nghiệp qua tài khoản cá nhân tại khu vực đô thị, tăng 3% so với năm 2022 (vượt 4% chỉ tiêu Thủ tướng Chính phủ giao).

Năm 2023, ngành BHXH Việt Nam đã phối hợp với các cơ quan thông tấn, báo chí Trung ương và địa phương đăng tải hơn 32 nghìn tin, bài, phóng sự...; thực hiện khoảng 28.800 hội nghị truyền thông, tập huấn, tư vấn, đối thoại với khoảng 1,58 triệu lượt người tham dự; khoảng 139.000 cuộc truyền thông nhóm nhỏ cho khoảng 1,08 triệu lượt người;... Đặc biệt, Cổng thông tin điện tử của BHXH Việt Nam mỗi ngày thu hút từ 200-300 nghìn lượt truy cập. Đến nay, Cổng đã có 200 triệu lượt truy cập và là một trong những Cổng thông tin điện tử có lượng người đọc, người xem lớn nhất trong khối các bộ, ngành.

Công tác tư vấn, giải đáp, hỗ trợ, chăm sóc khách hàng được ngành BHXH Việt Nam đặc biệt quan tâm đẩy mạnh. Năm 2023, đã hỗ trợ, tư vấn, giải đáp trên 1,7 triệu lượt người; tổ chức 12 hội nghị đối thoại, giải đáp chính sách tại 12 tỉnh, thành phố, thu hút gần 2.450 người tham gia. Qua đó, góp phần

xây dựng hình ảnh ngành BHXH Việt Nam phục vụ người dân tận tâm, chuyên nghiệp và hiệu quả.

2.2. Mục tiêu cụ thể đến năm 2025

Thứ nhất, theo Chiến lược phát triển ngành Bảo hiểm xã hội Việt Nam đến năm 2030, Việt Nam đặt mục tiêu đến năm 2025, đạt khoảng 45% lực lượng lao động trong độ tuổi tham gia bảo hiểm xã hội, trong đó nông dân và lao động khu vực phi chính thức tham gia bảo hiểm xã hội tự nguyện chiếm khoảng 2,5% lực lượng lao động trong độ tuổi; có khoảng 55% số người sau độ tuổi nghỉ hưu được hưởng lương hưu, bảo hiểm xã hội hằng tháng và trợ cấp hưu trí xã hội; khoảng 35% lực lượng lao động trong độ tuổi tham gia bảo hiểm thất nghiệp; trên 95% dân số tham gia bảo hiểm y tế.

Thứ hai, mức độ hài lòng của người dân, doanh nghiệp về giải quyết thủ tục hành chính đạt tối thiểu 90%. Chỉ số đánh giá mức độ hài lòng của người tham gia bảo hiểm xã hội trên 85%.

Thứ ba, số người nhận các chế độ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp qua các phương tiện thanh toán không dùng tiền mặt tại khu vực đô thị trên 68%.

Thứ tư, đẩy mạnh chuyển đổi số, nâng cao hiệu quả, hiệu lực hoạt động: (1) 100% dịch vụ công trực tuyến toàn trình được cung cấp trên nhiều phương tiện truy cập khác nhau, bao gồm cả thiết bị di động; (2) 95% hồ sơ công việc của ngành Bảo hiểm xã hội Việt Nam được xử lý trên môi trường mạng (trừ hồ sơ công việc thuộc phạm vi bí mật nhà nước); (3) 100% người tham gia bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp, bảo hiểm y tế có tài khoản giao dịch điện tử, đã cài đặt ứng dụng VssID - Bảo hiểm xã hội số có thể theo dõi quá trình đóng, hưởng các chế độ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp, bảo hiểm y tế, tra cứu thông tin, thực hiện dịch vụ công trực tuyến; (4) 100% người dân tham gia bảo hiểm y tế đã được cấp Căn cước công dân có thể sử dụng thay thế thẻ bảo hiểm y tế khi đi khám chữa bệnh.

3. Giải pháp phát triển BHXH thực hiện mục tiêu năm 2025

Để đạt được các mục tiêu theo Chiến lược phát triển ngành Bảo hiểm xã hội Việt Nam đến năm 2030, cần tập trung thực hiện một số giải pháp:

Một là, BHXH chủ động, tích cực phối hợp với các bộ, ngành có liên quan trong việc xây dựng,

sửa đổi, bổ sung, các bộ Luật, Luật và các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan đảm bảo đồng bộ, thống nhất để triển khai có hiệu quả những chỉ tiêu về mở rộng độ bao phủ và cải cách chính sách BHXH, BHTN, BHYT đã được đề ra trong Nghị quyết số 20-NQ/TW ngày 25/10/2017, Nghị quyết số 28-NQ/TW ngày 23/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII, Nghị quyết số 42-NQ/TW ngày 24/11/2023 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XIII, Chỉ thị số 25-CT/TW ngày 25/10/2023 của Ban Bí thư.

Hai là, đổi mới phương thức tổ chức thực hiện công tác thu, phát triển số người tham gia và quản lý quỹ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp, bảo hiểm y tế. Rà soát, chuẩn hóa, hoàn thiện quy trình quản lý thu, phát triển người tham gia. Phối hợp với các tổ chức cung ứng dịch vụ trung gian thanh toán và các tổ chức dịch vụ công để tăng cường thêm các tiện ích, đa dạng hóa các hình thức đóng, sử dụng phương tiện thanh toán không dùng tiền mặt trong thu, nộp tiền đóng và chi trả các chế độ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp, bảo hiểm y tế.

Đồng thời nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giải quyết chế độ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp; kiểm soát chặt chẽ thủ tục chi trả các chế độ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp, đảm bảo, chi trả đầy đủ, kịp thời, đúng người hưởng; tăng cường phòng, chống trục lợi quỹ bảo hiểm xã hội, bảo hiểm thất nghiệp.

Ba là, tăng cường công tác kiểm soát chi phí khám chữa bệnh bảo hiểm y tế và đảm bảo quyền lợi hợp pháp của người tham gia bảo hiểm y tế; thực hiện tạm ứng, thanh, quyết toán chi phí khám, chữa bệnh bảo hiểm y tế theo quy định của pháp luật; đẩy mạnh công tác phòng, chống lạm dụng trục lợi quỹ bảo hiểm y tế.

Bốn là, cải cách thủ tục hành chính; đổi mới việc thực hiện cơ chế một cửa, một cửa liên thông trong giải quyết thủ tục hành chính; nâng cao hơn nữa tinh thần, ý thức trách nhiệm, thái độ phục vụ người dân của công chức, viên chức, người lao động ngành bảo hiểm xã hội. Tiếp tục rà soát, đơn giản hóa thủ tục hành chính; loại bỏ các thành phần hồ sơ không cần thiết, cắt giảm mạnh các mẫu đơn, tờ khai có nội dung thông tin trùng lặp, không phát sinh thủ tục hành chính mới không cần thiết. Công khai, minh

bạch thủ tục hành chính, cải tiến quy trình nghiệp vụ, ứng dụng công nghệ thông tin để cung cấp các dịch vụ công theo hướng người dân, tổ chức, doanh nghiệp có thể nộp hồ sơ và nhận kết quả giải quyết thủ tục hành chính không phụ thuộc địa giới hành chính.

Năm là, thực hiện cải cách chế độ công vụ, nâng cao chất lượng đội ngũ công chức, viên chức, người lao động ngành BHXH đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ; sử dụng vị trí việc làm làm cơ sở để tuyển dụng, quản lý, sử dụng và trả lương theo quy định. Tăng cường kỷ luật, kỷ cương hành chính, đạo đức công vụ gắn liền với chính sách đãi ngộ, động viên, khuyến khích công chức, viên chức trong thực thi công vụ, nhiệm vụ. Đồng thời, nâng cao năng lực nghiên cứu khoa học, dự báo phục vụ công tác đề xuất, kiến nghị xây dựng pháp luật, thiết kế chính sách; tăng cường đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu phát triển của ngành BHXH Việt Nam. BHXH tiếp tục hiện đại hóa hệ thống trụ sở làm việc gắn với sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy đảm bảo tiết kiệm và thuận tiện trong phục vụ người dân, tổ chức, doanh nghiệp, đáp ứng yêu cầu phát triển công nghệ thông tin, chuyển đổi số của ngành BHXH Việt Nam.

Sáu là, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số theo chương trình chuyển đổi số và phát triển Chính phủ điện tử quốc gia. Kế thừa và tiếp tục hoàn thiện các sản phẩm công nghệ thông tin (hạ tầng và phần mềm ứng dụng) của giai đoạn trước; tiếp tục xây dựng mới, nâng cấp, hoàn thiện các sản phẩm công nghệ thông tin trên cơ sở tuân thủ kiến trúc mới về Chính phủ điện tử; ứng dụng công nghệ dữ liệu lớn, các tiêu chuẩn ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số hiện đại và ứng dụng công nghệ trí tuệ nhân tạo (AI) vào trong các hoạt động quản lý của ngành BHXH Việt Nam, trước tiên thực hiện hỗ trợ trong công tác kiểm soát chi phí khám chữa bệnh bảo hiểm y tế. Gắn kết chặt chẽ giữa ứng dụng công nghệ thông tin với cải cách hành chính, đổi mới phương thức làm việc theo hướng điện tử hóa, hướng tới chính phủ số, kinh tế số, xã hội số; nâng cao chất lượng phục vụ người dân và doanh nghiệp. Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác phòng, chống lạm dụng, trục lợi quỹ BHXH, BHTN, BHYT ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Nguyễn Thị Chính (2021), Giáo trình Bảo hiểm xã hội, NXB Đại học Kinh tế Quốc dân.
2. Hoàng Mạnh Cừ, Đoàn Thị Thu Hương (2011), Giáo trình Bảo hiểm xã hội, NXB Tài chính.
3. Tổ chức Lao động Quốc tế - ILO (1952), Công ước 102 về bảo hiểm xã hội (PDF).
4. Chính phủ (2018), Nghị quyết số 28-NQ/TW ngày 23/5/2018 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XII về cải cách chính sách bảo hiểm.
5. Chính phủ (2023), Nghị quyết số 42-NQ/TW ngày 24/11/2023 của Ban Chấp hành Trung ương khóa XIII về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng chính sách xã hội.
6. Chính phủ (2023), Chỉ thị số 25-CT/TW ngày 25/10/2023 của Ban Bí thư về tiếp tục củng cố, hoàn thiện, nâng cao chất lượng hoạt động của y tế cơ sở trong tình hình mới.
7. BHXH (2020), Quyết định 1320/QĐ-BHXH về Chương trình hành động thực hiện kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm (2021 - 2025) của ngành BHXH.
8. Chính phủ (2024), Quyết định số 38/QĐ-TTg ngày 11/ 01/ năm 2024 phê duyệt Chiến lược phát triển ngành Bảo hiểm xã hội Việt Nam đến năm 2030.
9. <https://www.baohiemxahoi.gov.vn/>

Ngày nhận bài: 21/3/2024

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 20/4/2024

Ngày chấp nhận đăng bài: 15/5/2024

Thông tin tác giả:

ThS. TRẦN THỊ NGỌC ANH

Khoa Tài chính Ngân hàng và Bảo hiểm, Trường Đại học Kinh tế - Kỹ thuật công nghiệp

SOLUTIONS FOR INCREASING THE NUMBER OF WORKERS PARTICIPATING IN SOCIAL INSURANCE BY 2025

● Master. **TRAN THI NGOC ANH**

Faculty of Finance, Banking and Insurance, University of Economics - Technology for Industries

ABSTRACT:

According to the Vietnam Social Insurance Industry Development Strategy to 2030, Vietnam strives to ensure that by 2025, the number of people participating in social insurance nationwide will reach a rate of 45% of the labor force; the number of people participating in unemployment insurance will reach a rate of 35% of the labor force; and the number of people participating in health insurance will reach a rate of 95% of the population. It requires a solution to achieve these set goals, as the rate of people participating in social insurance in 2023 was only 39.25%. This paper outlined the current social insurance policy in 2023 and proposed some solutions to well implement these proposed strategic goals.

Keywords: social insurance, insurance premiums, workforce.